C/2026/70

30.1.2026

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskej chemickej agentúre a o zmene nariadení (ES) č. 1907/2006, (EÚ) č. 528/2012, (EÚ) č. 649/2012 a (EÚ) 2019/1021

[COM(2025) 386 final – 2025/207 (COD)]

(C/2026/70)

Spravodajca: **Maciej Dawid KUNYSZ**

Poradca	Frank ALLEN
Legislatívny postup	EU Law Tracker
Žiadosť o konzultáciu	Európsky parlament, 6. 10. 2025 Rada Európskej únie, 26. 9. 2025
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Dokumenty Európskej komisie	COM(2025) 386 final – 2025/207 (COD) zhrnutie COM(2025) 386 final – 2025/207 (COD)
Príslušné ciele udržateľného rozvoja	cieľ č. 16 – Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie cieľ č. 3 – Kvalita zdravia a života cieľ č. 12 – Zodpovedná spotreba a výroba
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté na plenárnom zasadnutí	23. 10. 2025
Plenárne zasadnutie č.	600
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	197/4/8

1. ODPORÚČANIA

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)

1.1. víta navrhované nariadenie o Európskej chemickej agentúre (ECHA), ktorým sa vytvorí nezávislý právny rámec umožňujúci agentúre ECHA efektívne zvládať čoraz väčšie množstvo úloh v záujme ochrany ľudského zdravia a životného prostredia. Za tieto zmeny sa už zasadzoval vo svojom stanovisku NAT/911 ([1]);

([1]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vytvára spoločná platforma údajov o chemikáliách, stanovujú pravidlá na zabezpečenie vyhľadateľnosti, prístupnosti, interoperability a opätovnej použiteľnosti údajov z uvedenej platformy a zavádza rámec pre monitorovanie a výhľad v oblasti chemikálií a – Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, (ES) č. 401/2009, (EÚ) 2017/745 a (EÚ) 2019/1021, pokiaľ ide o prerozdelenie vedeckých a technických úloh a zlepšenie spolupráce medzi agentúrami Únie v oblasti chemických látok a – Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/65/EÚ, pokiaľ ide o prerozdelenie vedeckých a technických úloh Európskej chemickej agentúre (Ú. v. EÚ C, C/2024/3381, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3381/oj).

1.2. sa domnieva, že v rámci rozhodovacieho procesu by sa pri vedeckých hodnoteniach chemikálií malo prihliadať na potreby zraniteľných skupín, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku zlého zdravotného stavu, ujmy alebo vykorisťovania v dôsledku faktorov, ako sú sociálno-ekonomické postavenie, vek, zdravie alebo sociálna marginalizácia. Medzi bežné zraniteľné skupiny patria deti, starší ľudia, osoby so zdravotným postihnutím, migranti a utečenci, rasové a etnické menšiny a osoby bez domova alebo žijúce v chudobe. Používanie niektorých chemikálií môže takýmto skupinám spôsobovať osobitné problémy. EHSV naliehavo vyzýva agentúru, aby do svojich hodnotení chemikálií začlenila hľadisko „jedno zdravie“ s cieľom lepšie zohľadniť riziká, ktoré neúmerne postihujú zraniteľné skupiny, a posilniť inkluzívne, transparentné a koordinované riadenie ([2]);

1.3. konštatuje, že pre budúci úspech agentúry bude zásadné zabezpečiť, aby pri plnení svojich povinností a úloh bola nezávislá a vnímaná ako nezávislá. Všetci členovia jej výborov sa musia javiť ako nezávislí a verejnosť ich musí za takých považovať. Otázka konfliktov záujmov musí byť tiež jedným z hlavných aspektov, ktorý treba zohľadniť, aby boli vedecké odporúčania všeobecne akceptované;

1.4. odporúča, aby sa novými návrhmi zabezpečil čo najširší prístup ku všetkým dokumentom obsahujúcim údaje o chemikáliách a všetkým ostatným zdrojom informácií o týchto údajoch. Tým sa zabezpečia najlepšie možné vstupy pre vedecké stanoviská. Zásadný význam majú nezávislé akademické údaje, a preto je potrebný mechanizmus, ktorým sa zaistí, že takéto údaje budú zohľadnené;

1.5. sa domnieva, že odvolacia rada zložená z predsedu a dvoch členov je príliš malá a nemá dostatočné kapacity na to, aby sa mohla primerane zaoberať rôznymi budúcimi odvolaniami. Domnieva sa, že odvolacia rada musí mať vyšší počet členov, aby sa zabezpečila spravodlivosť a transparentnosť odvolacieho systému;

1.6. zdôrazňuje, že ak sa nepodarí zladiť rozdielne vedecké stanoviská, musí sa uplatňovať zásada predbežnej opatrnosti s cieľom chrániť verejné zdravie a životné prostredie. Regulačný rámec musí vždy priorizovať verejné zdravie a životné prostredie;

1.7. žiada, aby sa výborom agentúry ECHA poskytli primerané zdroje a aby sa zaviedli ukazovatele dodržiavania lehôt a normy poskytovania služieb. Všetky tieto prvky sa musia uviesť v jednotnom programovom dokumente a vo výročnej správe;

1.8. odporúča zriadiť stály poradný panel občianskej spoločnosti (CSAP), ktorý by poskytoval poradenstvo riadiacej rade agentúry ECHA a ktorého stanoviská a zápisnice by sa zverejňovali;

1.9. vyzýva na proaktívne zverejňovanie vstupov, ktoré nemajú dôverný charakter, a jednoduchých zhrnutí stanovísk, rozhodnutí a správ (v angličtine a jazykoch príslušných členských štátov) spolu s vyhľadateľnými, prístupnými, interoperabilnými a opätovne použiteľnými metaúdajmi a aplikačným programovacím rozhraním na opakované použitie údajov. Zastáva tiež názor, že oprávnené neziskové organizácie by mali mať právo obrátiť sa na odvolaciu radu a že takéto organizácie by mali byť oslobodené od poplatkov alebo by sa na ne mali vzťahovať nižšie poplatky;

2. **VYSVETĽUJÚCE POZNÁMKY**

Argumenty na podporu odporúčania 1.2

2.1. Nezávislé akademické dôkazy. V záujme zlepšenia transparentnosti a dôvery by riadiaca rada mala zabezpečiť systematické preverovanie recenzovaných akademických štúdií pre každé relevantné stanovisko a uverejnenie krátkeho verejného vyhlásenia o spätnej väzbe, v ktorom sa vysvetlí, ako sa použili nezávislé dôkazy alebo prečo sa zamietli.

([2]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – *Zdravá planéta pre zdravých ľudí: smerom ku komplexnému prístupu „jedno zdravie“* (stanovisko z vlastnej iniciatívy) (Ú. v. EÚ C, C/2026/16, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/16/oj).

2.2. Zraniteľné skupiny a kumulatívna expozícia. EHSV poukazuje na neprimerané riziká, ktorým čelia deti, tehotné a dojčiace ženy, osoby so zníženou imunitou a pracovníci s vysokou mierou expozície vrátane kumulatívnej expozície. Komisia poznamenáva, že deti, tehotné ženy a starší ľudia sú obzvlášť citliví na chemikálie s určitými nebezpečnými vlastnosťami, zatiaľ čo spotrebitelia sú chemikáliám do značnej miery vystavovaní prostredníctvom výrobkov a pracovníci na pracoviskách ([3]). Rozšírením všeobecného prístupu k riadeniu rizík sa má zabezpečiť konzistentnejšia ochrana zraniteľných skupín ([4]).

Argumenty na podporu odporúčania 1.3

~~2.3~~ Nezávislosť a konflikt záujmov. EHSV zdôrazňuje, že nezávislosť musí byť preukázateľná. V usmerneniach o konflikte záujmov by sa mali stanoviť minimálne kritériá, napríklad zavedenie 24-mesačného obdobia, počas ktorého sa osoba musí vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov po tom, ako ju zamestná hospodársky subjekt, ktorý agentúra posudzovala, zverejňovanie záujmov aspoň 14 dní pred zasadnutiami a pravidlá vylúčenia. Tieto pravidlá sa musia vzťahovať na členov, kooptovaných členov, poradcov a externých odborníkov zapojených do vypracúvania alebo preskúmavania stanovísk. Európsky dvor audítorov zistil, že politiky a postupy agentúry ECHA v oblasti konfliktu záujmov sú neúplné a menej presné, a odporučil zaviesť jasné a objektívne kritériá posudzovania vyhlásení o záujmoch a riešenia rizík spojených s obdobím po skončení zamestnania ([5]).

2.4. Riadiaca rada a občianska spoločnosť. V riadiacej rade by mal byť aspoň jeden člen s hlasovacím právom z organizácií občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti verejného zdravia, životného prostredia alebo ochrany spotrebiteľa. Tento člen by mal byť otvoreným a nediskriminačným postupom vybraný na obmedzené funkčné obdobie. Stály poradný panel občianskej spoločnosti (CSAP) by mal vydávať stanoviská k jednotnému programovému dokumentu, politike v oblasti transparentnosti, pravidlám týkajúcim sa konfliktu záujmov a ukazovateľom dodržiavania lehôt. Stanoviská a zápisnice CSAP by sa mali zverejňovať.

Argumenty na podporu odporúčania 1.4

2.5. Transparentnosť a opakované použitie údajov. Agentúra by mala aktívne zverejňovať vstupy, ktoré nemajú dôverný charakter, a jednoduché zhrnutia stanovísk, rozhodnutí a správ v angličtine a jazykoch príslušných členských štátov. Súbory údajov by mali zahŕňať vyhľadateľné, prístupné, interoperabilné a opätovne použiteľné metaúdaje, ktoré by mali byť dostupné prostredníctvom aplikačného programovacieho rozhrania, aby ich bolo možné nezávisle analyzovať a opakovane použiť.

Argumenty na podporu odporúčania 1.5

2.6. Kapacita a dodržiavanie lehôt. EHSV vzhľadom na rozširujúcu sa pôsobnosť agentúry žiada, aby sa výboru pre hodnotenie rizík (RAC) a výboru pre sociálno-ekonomickú analýzu (SEAC) a ďalším výborom poskytli primerané zdroje a aby sa zaviedli ukazovatele dodržiavania lehôt a normy poskytovania služieb (napr. percentuálny podiel stanovísk predložených včas, mediánový čas spracovania a systém štvrťročného včasného varovania). Výsledky by sa mali uvádzať v jednotnom programovom dokumente a vo výročnej správe. Európsky parlament požaduje nový stabilný model financovania agentúry ECHA a primerané personálne obsadenie, aby mohla plniť Zelenú dohodu a stratégiu pre chemikálie ([6]).

2.7. Odvolacia rada – účinky odvolaní. Na účel zabezpečenia právnej istoty a verejného záujmu by odvolania nemali mať automatický odkladný účinok. Odvolacia rada môže pozastaviť výkon rozhodnutia len vtedy, ak sa po posúdení zváženia záujmov preukáže *prima facie*, že ide o prípad vážnej a nenapraviteľnej ujmy. EHSV tiež zastáva názor, že oprávnené neziskové organizácie by mali mať právo byť vedľajším účastníkom konaní alebo právo predkladať stanoviská *amicus curiae* a že takéto organizácie by mali byť oslobodené od poplatkov alebo by sa na ne mali vzťahovať nižšie poplatky.

2.8. Štandard verejnej konzultácie. Pokiaľ ide o kľúčové stanoviská a návrhy usmernení výborov, agentúra by mala uskutočniť verejné konzultácie v trvaní najmenej ôsmich týždňov a uverejniť verejné oznámenie so zhrnutím príspevkov a odpovedí agentúry. V usmerneniach Komisie o lepšej právnej regulácii sa vyžadujú povinné online verejné konzultácie (minimálne 12 týždňov) v prípade iniciatív s posúdeniami vplyvu a uverejnenie krátkeho faktického zhrnutia kľúčových problémov do 8 týždňov od ukončenia ([7]).

([3]) Európska komisia, COM(2020) 667 final, bod 2.2.1.
([4]) Európska komisia, COM(2020) 667 final, bod 2.2.1.
([5]) Osobitná správa Európskeho dvora audítorov č. 15/2012.
([6]) Európsky parlament, *Absolutórium za rok 2020: Európska chemická agentúra*, 4. mája 2022, P9_TA(2022)0174.
([7]) Európska komisia, *Better Regulation Guidelines* (Usmernenia pre lepšiu právnu reguláciu) [SWD(2021) 305 final], 3. novembra 2021.

2.9. Rozpočet určený na účasť a transparentnosť. EHSV odporúča vytvoriť osobitný rozpočtový okruh pre účasť občianskej spoločnosti, ktorý by pokrýval náklady na preklad, vypracovanie zhrnutí v jednoduchom jazyku, konzultácie a účasť odborníkov z neziskových organizácií, aby sa tak priebežne zabezpečila transparentnosť a zapojenie.

3. NAVRHNUTÉ ZMENY LEGISLATÍVNEHO NÁVRHU EURÓPSKEJ KOMISIE

Pozmeňovací návrh 1

súvisí s odporúčaním 1.2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
Článok 4 ods. 2 Pri plnení svojich cieľov sa agentúra zameriava na prispievanie k vysokej úrovni ochrany ľudského zdravia a životného prostredia, k voľnému pohybu látok na vnútornom trhu a ku koherentnosti a konzistentnosti pri hodnotení a riadení chemikálií v celej Únii, pričom zvyšuje konkurencieschopnosť a inovácie, zohľadňuje osobitné potreby malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), ako sú vymedzené v odporúčaní Komisie zo 6. mája 2003 o definícii mikropodnikov, malých a stredných podnikov, a podporuje alternatívy k testovaniu na zvieratách.	Článok 4 ods. 2 Pri plnení svojich cieľov sa agentúra zameriava na prispievanie k vysokej úrovni ochrany ľudského zdravia a životného prostredia ***vrátane ochrany zraniteľných skupín***, k voľnému pohybu látok na vnútornom trhu a ku koherentnosti a konzistentnosti pri hodnotení a riadení chemikálií v celej Únii, pričom zvyšuje konkurencieschopnosť a inovácie, zohľadňuje osobitné potreby malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), ako sú vymedzené v odporúčaní Komisie zo 6. mája 2003 o definícii mikropodnikov, malých a stredných podnikov, a podporuje alternatívy k testovaniu na zvieratách.

Zdôvodnenie

Zraniteľné skupiny, ako sú deti, potrebujú osobitnú ochranu, pretože si nemusia plne uvedomovať riziká spojené s chemickým obsahom konkrétnych výrobkov.

Pozmeňovací návrh 2

súvisí s odporúčaním 1.3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
Článok 14 ods. 1 Každý členský štát nominuje dvoch kandidátov na členstvo vo výbore RAC, pričom môže nominovať až dvoch ďalších kandidátov.	Článok 14 ods. 1 Každý členský štát nominuje dvoch kandidátov na členstvo vo výbore RAC, pričom môže nominovať až dvoch ďalších kandidátov. ***Európska komisia vydá jasné usmernenia pre posudzovanie nezávislosti a konfliktu záujmov všetkých členov, kooptovaných členov, poradcov a expertov.***

Zdôvodnenie

Všetci členovia výborov agentúry ECHA sa musia javiť ako nezávislí, aby sa ich rozhodnutia považovali za spravodlivé a aby neboli ovplyvnené osobitnými záujmami. Konflikty záujmov sa musia riešiť transparentným spôsobom, aby verejnosť mohla dôverovať rozhodnutiam, ku ktorým výbory dospeli.

Pozmeňovací návrh 3

súvisí s odporúčaním 1.4

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
Článok 16 ods. 1 Agentúra môže využívať služby expertov, ktorí majú pôsobiť v pracovnej skupine výborov, vo fóre alebo v iných pracovných skupinách agentúry, alebo plniť iné úlohy stanovené v tomto nariadení alebo v odvetvových právnych predpisoch Únie, ak je to odôvodnené vedeckým a technickým kontextom alebo vysokou úrovňou potrebných odborných znalostí. Postup a rozsah využívania expertov sa prijíma rozhodnutím riadiacej rady.	Článok 16 ods. 1 Agentúra môže využívať služby expertov, ktorí majú pôsobiť v pracovnej skupine výborov, vo fóre alebo v iných pracovných skupinách agentúry, alebo plniť iné úlohy stanovené v tomto nariadení alebo v odvetvových právnych predpisoch Únie, ak je to odôvodnené vedeckým a technickým kontextom alebo vysokou úrovňou potrebných odborných znalostí. Postup a rozsah využívania expertov sa prijíma rozhodnutím riadiacej rady. ***Zabezpečí sa, aby sa v plnej miere využívali cenné poznatky z nezávislého výskumu, ako sú recenzované akademické štúdie, ktoré sú relevantné na regulačné účely.***

Zdôvodnenie

Nezávislé údaje môžu významne prispieť k regulačnému procesu.

Pozmeňovací návrh 4

súvisí s odporúčaním 1.5

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
Článok 20 ods. 1 Odvolacia rada sa skladá z predsedu a ***dvoch*** ďalších členov.	Článok 20 ods. 1 Odvolacia rada sa skladá z predsedu a ***štyroch*** ďalších členov.

Zdôvodnenie

Počet členov navrhovanej odvolacej rady je príliš nízky na to, aby sa rada mohla zaoberať prípadnými odvolaniami, ktoré by mohli byť v budúcnosti podané.

Pozmeňovací návrh 5

súvisí s odporúčaním 1.6

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
Článok 45 ods. 3 Agentúra a dotknutý orgán spolupracujú na vyriešení danej rozdielnosti. Ak agentúra a dotknutý orgán danú rozdielnosť nedokážu vyriešiť, vypracujú spoločnú správu. Správa musí obsahovať jasný opis sporných vedeckých otázok, príslušných neistôt v údajoch a základných dôvodov rozdielnych stanovísk vrátane metodických rozdielov a musí sa sprístupniť verejnosti. Ak je	Článok 45 ods. 3 Agentúra a dotknutý orgán spolupracujú na vyriešení danej rozdielnosti. Ak agentúra a dotknutý orgán danú rozdielnosť nedokážu vyriešiť, vypracujú spoločnú správu. Správa musí obsahovať jasný opis sporných vedeckých otázok, príslušných neistôt v údajoch a základných dôvodov rozdielnych stanovísk vrátane metodických rozdielov a musí sa sprístupniť verejnosti. Ak je

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá EHSV
dotknutým orgánom agentúra Únie alebo vedecký výbor, agentúra predloží spoločnú správu Komisii.	dotknutým orgánom agentúra Únie alebo vedecký výbor, agentúra predloží spoločnú správu Komisii. V ***prípade vážnych vedeckých rozdielov sa uplatňuje zásada predbežnej opatrnosti s cieľom chrániť verejné zdravie a životné prostredie.***

Zdôvodnenie

V prípade, že sa nepodarí zladiť rozdielne vedecké stanoviská, vzniká vážny problém, a preto sa musí uplatňovať zásada predbežnej opatrnosti, až kým sa tieto rozdiely nevyriešia.

V Bruseli 23. októbra 2025

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Séamus BOLAND